

Lateralno kretanje – Replikacija putem prenosivog medija

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Ograničite upotrebu USB uređaja i prenosivih medija unutar mreže
- Blokirajte pokretanje nepouzdanih izvršnih datoteka sa prenosivih medija

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Neobičan pristup datotekama na prenosivim medijama
 - b. Procene koji se izvršavaju sa prenosivog medija nakon što je postavljen
 - c. Mrežne veze sa komandnim i kontrolnim serverima
 - d. Procene koji neobično otkrivaju informaciju o sistemu i mreži
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme (P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovedite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružatelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Izvršenje - Eksploatacija za izvršenje klijenta

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Razmislite o pokretanju aplikacija na virtualnim mašinama

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Nenormalno ponašanje pregledača ili Office procesa
 - b. Sumnjive datoteke zapisane na disk
 - c. Izmjene evidencije
 - d. Neobičan mrežni saobraćaj
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski provjerite evidencije firewall-a, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Držati pod kontrolom eventualne DLL-ove koji su učitani procesom kojim ne bi trebalo da budu

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primenom gore navedenih koraka
- Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovodite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Lateralno kretanje – Kompromitovan dijeljeni sadržaj

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno proveravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Sprovedite obuku o bezbednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Ograničite pristup deljenim diskovima samo zaposlenima kojima je potreban pristup

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Sumnjive procese upisivanja ili prepisivanja nekih datoteka na dijeljeni disk
 - b. Sumnjive procese koji pristupaju dijeljenim diskovima bez ovlaštenja
 - c. Mrežnu komunikaciju sa C2 serverima
 - d. Procese koji se izvršavaju sa prenosivog medija
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Privremeno uklonite pristup deljenom disku da biste ograničili dalje širenje
- Skenirajte dijeljeni disk u potrazi za zlonamernim datotekama ili drugim datotekama kojima nije mesto u deljenom disku
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromizovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Proverite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada pre oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Vratite pristup deljenom disku u samo zaposlenima kojima je potreban pristup
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procenom izloženih tehnologija
- Rešite sve povezane bezbednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu poslednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovodite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružatelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Eskalacija privilegija – Kreiranje ili izmjena procesa sistema

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Koristite alate za nadgledanje koji su sposobni da otkriju mogućnosti za zloupotrebu privilegija i usluga na sistemima unutar preduzeća i da ih isprave

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Promjene sistemskih procesa koje nisu u korelaciji sa poznatim softverom
 - b. Abnormalni proces poziva iz poznatih usluga
 - c. Abnormalne promjene datoteka povezanih sa sistemskim nivoima procesa
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogodnim sredstvima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Držati pod kontrolom eventualne DLL-ove koji su učitani procesom kojim ne bi trebalo da budu

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogodnim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovedite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Izbegavanje odbrane - Podrivanje kontrola pouzdanosti

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Koristite kontrolu aplikacije i/ili blokiranje skripti da biste blokirali neodobrene aplikacije
- Uvjerite se da su "Hide Microsoft Entries" i "Hide Windows Entries" izabrane u "Autoruns-u"
- Koristite smjernice Windows grupe za upravljanje *root* certifikatima

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Abnormalne pokušaje izmjene proširenih atributa datoteke pomoću programa kao što je "xattr"
 - b. Odstupanja u očekivanoj aktivnosti "Autoruns"
 - c. Neočekivane certifikate koji su instalirani na sistemu
 - d. Odstupanja kod registrovanih SIP-a i provajderima od povjerenja
 - e. Odstupanja u metapodacima certifikata za potpisivanje
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski provjerite evidencije firewall-a, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Držati pod kontrolom eventualne DLL-ove koji su učitani procesom kojim ne bi trebalo da budu

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada pre oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovedite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Izbjegavanje odbrane – Izmjena smjernica domena

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Identifikujte i ispravite mogućnosti zloupotrebe GPO (*group policy object*) dozvola
- Razmislite o implementaciji bezbjednosnog filtriranja

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Zlonamjerne zakazane zadatke
 - b. Lažne upravljače domena
 - c. Sumnjive promjene GPO (*group policy object*)
 - d. Komande i komandne linije koje mogu biti korisne za izmjenu postavke politike domena
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Držati pod kontrolom eventualne DLL-ove koji su učitani procesom kojim ne bi trebalo da budu

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovedite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Pristup kredencijalima – Nasilan upad

(P) Priprema

- Popravite (zакрпите) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okuženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Podesite smjernice za zaključavanje naloga nakon određenog broja neuspjelih pokušaja prijavljivanja
- Omogućite potvrdu identiteta sa više faktora gdje god je to moguće
- Koristite jake smjernice za lozinke na svim nalogima

(I) Identifikacija

- Nadgledajte veliki broj grešaka u autentifikaciji pomoću bilo koje od sljedećih metoda:
 - a. Pogađanje lozinke
 - b. Razbijanje lozinke
 - c. Iskorištavanje iste lozinke na više naloga iz neke baze (Password Spraying)
 - d. Iskorištavanje kompromitovanih kredencijala (Credential Stuffing)
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Oriještite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa
- Odmah resetujte naloge koji su provaljeni

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovedite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Udar – Otmica resursa

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Pregledajte AUP (Acceptable Use Policy) i BYOD (Bring Your Own Device) smjernice

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Neuobičajeno korišćenje procesa za utvrđivanje anomalne aktivnosti povezane sa zlonamjernom otmicom računarskih resursa kao što su CPU, memorija i resursi za obradu grafike
 - b. Sumnjivo korišćenje mrežnih resursa povezanih sa softverom za rudarenje kriptovaluta
 - c. Uobičajeni nazivi procesa i datoteka softvera za kriptorudarenje na lokalnim sistemima koji mogu ukazivati na kompromis i korišćenje resursa
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski proverite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Držati pod kontrolom eventualne DLL-ove koji su učitani procesom kojim ne bi trebalo da budu

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovodite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružatelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Udar – Otmica resursa

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Pregledajte AUP (Acceptable Use Policy) i BYOD (Bring Your Own Device) smjernice

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Neuobičajeno korišćenje procesa za utvrđivanje anomalne aktivnosti povezane sa zlonamjernom otmicom računarskih resursa kao što su CPU, memorija i resursi za obradu grafike
 - b. Sumnjivo korišćenje mrežnih resursa povezanih sa softverom za rudarenje kriptovaluta
 - c. Uobičajeni nazivi procesa i datoteka softvera za kripto rudarenje na lokalnim sistemima koji mogu ukazivati na kompromis i korišćenje resursa
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski proverite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Držati pod kontrolom eventualne DLL-ove koji su učitani procesom kojim ne bi trebalo da budu

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovodite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružatelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Početni pristup – Hardverski dodaci

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Zabranite svaki pristup prenosivim medijima ako to nije potrebno za poslovne operacije

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Neovlašćeno korištenje spoljnih komunikacionih portova uključujući USB uređaje
 - b. Neovlašćeno dodavanje sistemskog hardvera
 - c. Sva sredstva koja ne bi trebalo da postoje na mreži
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa
- Odmah resetujte naloge koji su provaljeni
- Uklonite sve neodobrene prenosive medije iz okruženja

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovedite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Eksfiltracija – Eksfiltracija preko fizičkog medija

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Ograničite pristup kritičnim sredstvima po potrebi
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Primijenite strategije za sprečavanje gubitka podataka
- Onemogućite automatsko pokretanje ako je nepotrebno
- Ograničite upotrebu USB uređaja i prenosivih medija unutar mreže

(I) Identifikacija

- Pratite:
 - a. Izvršene komande koje mogu pokušati eksfiltrirati podatke preko fizičkog medijuma
 - b. Novo dodjeljeni diskovi ili tačke pristupa na uređaj za skladištenje podataka
 - c. Neovlaštene pristupe datotekama na prenosivom medijumu
 - d. Novoizvršeni procesi u trenutku montiranja prenosivog medija
 - Istražite i obrišite sva upozorenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Zaustavljanje

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada

(E) Eliminacija

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa
- Odmah resetujte naloge koji su provaljeni
- Uklonite sve neodobrene prenosive medije iz okruženja

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovodite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Izbjegavanje odbrane – Odbrana oštećenja

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okuženja
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Uvjerite se da postoje dozvole za ograničavanje neovlaštenih korisnika da ne ometaju bezbjednosne usluge

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Neovlaštene izmjene Windows registratora
 - b. Neovlaštene izmjene zaštitnog zida
 - c. Neovlašteno izvršavanje komande ili skripte
 - d. Neovlašteno kreiranje ili prekid procesa
 - e. Neovlašteni pristup ili modifikacija bezbjednosnih alata/oružja
- Istražite i obrišite sva obavještenja povezana sa pogođenim sredstvima
- Rutinski provjerite da li u evidencijama zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a postoji bilo kakva neobična aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvorite vektor napada primenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Provjerite sva sredstva i aktivnost korisnika za MOK u skladu sa profilom napada
- Provjerite rezervne kopije za MOK u skladu sa napadačkim profilom prije oporavka sistema
- Zakrpa ranjivosti sredstava
- Uspostavite početne vrijednosti naloga koji su odmah probijani

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovedite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Početni pristup – Iskorištavanje aplikacije okrenute ka javnosti

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Implementirajte zaštitne zidove Web aplikacija (WAFs)
- Segment spoljno okrenut serverima i uslugama iz ostatka mreže sa DMZ-om ili korištenjem zasebne hosting infrastrukture

(I) Identifikacija

- Nadgledajte po:
 - a. Korištenje dubinske inspekcije paketa za traženje artefakata uobičajenog eksploatacionog saobraćaja, kao što su SQL niske za ubrizgavanje, poznati tovari i drugi pokazatelji kompromisa
 - Istražite i obrišite sva obavještenja povezana sa pogođenim sredstvima
 - Rutinski provjerite da li u evidencijama zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a postoji bilo kakva neobična aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvorite vektor napada primenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Provjerite sva sredstva i aktivnost korisnika za MOK u skladu sa profilom napada
- Provjerite rezervne kopije za MOK u skladu sa napadačkim profilom prije oporavka sistema
- Zakrpa ranjivosti sredstava
- Resetujte nalog koji je probijen, odmah
- Uklanjanje svih neodobrenih prenosivih medija iz okruženja

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovedite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Otkrivanje - otkrivanje smjernica lozinke

(P) Priprema

- Popravite (zakrpite) ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Uvjerite se da je antivirusni/zaštitni softver instaliran na radnim stanicama i laptop računarima
- Utvrdite da se serveri i radne stanice prijavljuju na centralnu lokaciju
- Redovno provjeravati pravila firewall-a, IDS-a i IPS-a i ažurirajte ih prema potrebama okruženja
- Sprovedite obuku o bezbjednosti zaposlenih
- Ograničite korisnike na minimalne privilegije koje su im potrebne
- Postavljanje i primjena smjernica bezbjedne lozinke za sve naloge
- Pogledajte smjernice NIST-a prilikom kreiranja smjernica za lozinke
- Uvjerite se da svi nalozi sa punim dozvolama imaju lozinke koje su jedinstvene, složene i potrebne za periodično mijenjanje

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Pristup detaljnim informacijama o smjernicama lokalne lozinke organizacije
 - b. Pristup smjernicama za lozinke zasnovane na oblaku kao što je AWS
 - c. Više neuspjelih pokušaja potvrde identiteta na jednom ili različitim nalogu
 - d. Pokušaji korisničkog naloga da dobiju pristup neobičnim ili neovlaštenim sistemima ili mrežama
 - e. Greške pri prijavljivanju sa neobičnih lokacija ili ponovljenih MFA neuspjeha
 - Istražite i obrišite sva obavještenja povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka pripreme
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije za MOK u skladu sa napadačkim profilom prije oporavka sistema
- Zakrpa ranjivosti sredstava
- Uspostavite početne vrijednosti naloga koji su odmah probijani

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovedite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Zapamtite da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano, već kao dio lanca ponašanja koji može dovesti do drugih aktivnosti

Izviđanje - Web lokacije u vlasništvu žrtvi

(P) Priprema

- Zakrpa ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Održavanje ispravki antivirusne/EDR aplikacije
- Kreiranje segmentacije mreže
- Evidentirajte saobraćaj između mrežnih segmenata
- Uključite obavještajne podatke o prijetnjama
- Izvršite rutinsku inspekciju rezervnih kopija imovine
- Sprovodite *phishing* simulacije
- Sprovesti obuku za bezbjednost korisnika
- Sprovoditi Response training- Trening za pravovremeni odgovor na prijetnju (PBC)
- Fokusirajte se na minimiziranje količine i osjetljivosti podataka dostupnih spoljnim stranama

(I) Identifikacija

- Nadgledajte po:
 - a. Sumnjiv mrežni saobraćaj koji bi mogao biti pokazatelj izviđanja protivnika
 - b. Brze sukcesije zahtjeva koji ukazuju na web popisivanje
 - c. Velike količine zahtjeva koje potiču iz jednog izvora
 - d. Web metapodaci koji također mogu otkriti artefakte koji se mogu pripisati potencijalno zlonamernoj aktivnosti, kao što su referentna ili niska korisničkog agenta HTTP/S polja
- Istražite i obrišite sva obavještenja povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
- Rutinski provjerite da li u evidencijama zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a postoji bilo kakva neobična aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Utvrđivanje kritičnih sredstava koja nisu pogođena

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovodite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Izbjegavajte otvaranje e-pošte i priloga nepoznatih pošiljalaca
- Izbjegavajte otvaranje priloga e-pošte od pošiljalaca koji obično ne uključuju priloge
- Ne zaboravite da podatke i događaje ne treba posmatrati u izolaciji već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao da dovede do drugih aktivnosti

Izviđanje - Prikupljanje informacija o hostu žrtve

(P) Priprema

- Zakrpa ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Održavanje ispravki antivirusne/EDR aplikacije
- Kreiranje segmentacije mreže
- Evidentirajte saobraćaj između mrežnih segmenata
- Uključite obavještajne podatke o prijetnjama
- Izvršite rutinsku inspekciju rezervnih kopija imovine
- Sprovodite *phishing* simulacije
- Sprovesti obuku za bezbjednost korisnika
- Sprovoditi Response training- Trening za pravovremeni odgovor na prijetnju (PBC)
- Fokusirajte se na minimiziranje količine i osjetljivosti podataka dostupnih spoljnim stranama

(I) Identifikacija

- 1. Nadgledajte za:
 - a. Evidentiran mrežni saobraćaj kao odgovor na skeniranje koje prikazuje vrijednosti zaglavlja i tijela protokola koje mogu da kupe i/ili ukradu SSL/TLS sertifikate koji se mogu koristiti tokom ciljanja
 - b. Kontekstualni podaci o resursu okrenutom ka Internetu prikupljenom iz skeniranja, kao što su usluge pokretanja ili portovi koji mogu da kupuju, iznajmljuju, ili kompromituju infrastrukturu koja bi mogla da se koristi tokom ciljanja
 - Istražite i obrišite sva obavještenja povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Utvrđivanje kritičnih sredstava koja nisu pogođena

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovodite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Izbjegavajte otvaranje e-pošte i priloga nepoznatih pošiljalaca
- Izbjegavajte otvaranje priloga e-pošte od pošiljalaca koji obično ne uključuju priloge
- Ne zaboravite da podatke i događaje ne treba posmatrati u izolaciji već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao da dovede do drugih aktivnosti

Izbjegavanje odbrane – Važeći nalozi

(P) Priprema

- Zakrpa ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Održavanje ispravki antivirusne/EDR aplikacije
- Kreirajte segmentaciju mreže i evidentirajte se između segmenata
- Uključite obavještajne podatke o prijetnjama
- Izvršite rutinsku inspekciju rezervnih kopija imovine
- Sprovesti obuku za bezbjednost korisnika (sa fokusom na sumnjivu svijest o MFA aktivnostima)
- Sprovesti obuku za reagovanje (PBC)
- Uvjerite se da aplikacije skladište akreditiva na bezbjedan način i sprovode ispravke akreditiva u pravilnim intervalima
- Odmah promijenite podrazumjevanje akreditiva naloga
- Pridržavanje principa najmanje privilegije
- Obavlja redovne pretrage za neaktivne korisničke naloge i provjeriti da li su očišćeni iz okruženja

(I) Identifikacija

- 1. Nadgledajte za:
 - a. Abnormalnosti ili potencijalna zloupotreba postojećih korisničkih akreditiva
 - b. Sumnjivo ponašanje naloga u sistemima koji dijele naloge
 - c. Novokreirani nalogi dobijaju pristup neovlaštenim sistemima ili softveru
- Istražite i obrišite sva obavještenja povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
- Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Utvrđivanje kritičnih sredstava koja nisu pogođena

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Popravite ranjivosti resursa

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno sprovodite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Izbjegavajte otvaranje e-pošte i priloga nepoznatih pošiljalaca
- Izbjegavajte otvaranje priloga e-pošte od pošiljalaca koji obično ne uključuju priloge

Upornost - Izmjena procesa potvrde identiteta

(P) Priprema

- Zakrpite ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Održavajte ispravke antivirusne/EDR aplikacije
- Kreirajte segmentaciju mreže
- Evidentirajte saobraćaj između mrežnih segmenata
- Uključite obavještajne podatke o prijetnjama
- Izvršite rutinsku inspekciju rezervnih kopija imovine
- Sprovodite *phishing* simulacije
- Sprovesti obuku za bezbjednost korisnika
- Sprovoditi Response training- Trening za pravovremeni odgovor na prijetnju (PBC)
- Omogućite potvrdu identiteta sa više faktora na svim interfejsima za potvrdu identiteta
- Onemogućavanje skladišta lozinki pomoću reverzibilnog šifrovanja

(I) Identifikacija

- 1. Nadgledajte za:
 - a. Abnormalnosti ili potencijalna zloupotreba postojećih korisničkih akreditiva
 - b. Sumnjivo ponašanje naloga u sistemima koji dijele naloge
 - c. Novokreirani nalozi dobijaju pristup neovlaštenim sistemima ili softveru
- Istražite i obrišite sva obavještenja povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
- Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Utvrđivanje kritičnih sredstava koja nisu pogođena

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Zakrpa ranjivosti sredstava

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Izvršite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novodobijene potpise prijetnji
- Izbjegavajte otvaranje e-pošte i priloga nepoznatih pošiljalaca
- Izbjegavajte otvaranje priloga e-pošte od pošiljalaca koji obično ne uključuju priloge
- Ne zaboravite da podatke i događaje ne treba posmatrati u izolaciji već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao da dovede do drugih aktivnosti

Otkriće - Otkrivanje obilježivača pregledača

(P) Priprema

- Zakrpite ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Održavajte ispravke antivirusne/EDR aplikacije
- Kreirajte segmentaciju mreže
- Evidentirajte saobraćaj između mrežnih segmenata
- Uključite obavještajne podatke o prijetnjama
- Izvršite rutinsku inspekciju rezervnih kopija imovine
- Sprovedite *phishing* simulacije
- Sprovesti obuku za bezbednost korisnika
- Sprovesti Response training- Trening za pravovremeni odgovor na prijetnju (PBC)

(I) Identifikacija

- 1. Nadgledajte za:
 - a. Izvršene komande ili radnje preduzete za prikupljanje informacija o obilježivaču pregledača putem alatki za daljinski pristup, alatki za upravljanje sistemom ili Powershell-a
 - b. Neočekivani pristup ili prikazivanje obilježivača pregledača
 - c. Prikupljanje ili izostavljanje podataka obilježivača pregledača
 - d. Novi procesi neočekivano prikupljanje ličnih korisničkih podataka
 - Istražite i obrišite sva obavještenja povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Utvrđivanje kritičnih sredstava koja nisu pogođena
- Onemogućite privilegije za račune za koje se sumnja da su kompromitovani

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Resetujte sve kompromitovane lozinke
- Pregledajte sva sredstva i aktivnosti korisnika u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada
- Provjerite rezervne kopije u potrazi za indikatorima kompromitacije koji odgovaraju profilu napada prije oporavka sistema
- Zakrpa ranjivosti sredstava

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Izvršite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novododate potpise prijetnji
- Izbjegavajte otvaranje e-pošte i priloga nepoznatih pošiljalaca
- Ne zaboravite da podatke i događaje ne treba posmatrati u izolaciji već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao da dovede do drugih aktivnosti

Lateralno kretanje – Unutrašnji spirpišing (spear phishing)

(P) Priprema

- Zakrpite ranjivosti sredstava
- Izvršite rutinsku inspekciju kontrola/oružja
- Održavajte ispravke antivirusne/EDR aplikacije
- Kreirajte segmentaciju mreže
- Evidentirajte saobraćaj između mrežnih segmenata
- Uključite obavještajne podatke o prijetnjama
- Izvršite rutinsku inspekciju rezervnih kopija imovine
- Sprovedite *phishing* simulacije
- Sprovesti obuku za bezbednost korisnika
- Sprovesti Response training- Trening za pravovremeni odgovor na prijetnju (PBC)

(I) Identifikacija

- 1. Nadgledajte za:
 - a. Usluge preslikavanja e-pošte koje skeniraju kopije e-poruka u potrazi za zlonamernim sadržajem
 - b. Obrasci saobraćaja i sadržaj paketa, posebno traženje neobične upotrebe protokola interno
 - c. Mrežni podaci za neuobičajene tokove podataka. Procesi korištenja mreže koji inače nemaju mrežnu komunikaciju ili nikada ranije nisu viđeni su sumnjivi
 - Istražite i obrišite sva obavještenja povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Arhivirajte artefakte u vezi sa skeniranjem kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Utvrdite izvor i putanju napada
- Utvrđivanje kritičnih sredstava koja nisu pogođena

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Poništite sve kompromitovane lozinke
- Provjerite sva sredstva i aktivnost korisnika za MOK u skladu sa profilom napada
- Provjerite rezervne kopije za MOK u skladu sa napadačkim profilom prije oporavka sistema
- Zakrpa ranjivosti sredstava

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Izvršite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novododate potpise prijetnji
- Izbjegavajte otvaranje e-pošte i priloga nepoznatih pošiljalaca
- Izbjegavajte otvaranje priloga e-pošte od pošiljalaca koji obično ne uključuju priloge
- Obratite pažnju na neobično ponašanje koje ispoljavaju stranke od povjerenja
- Ne zaboravite da podatke i događaje ne treba posmatrati u izolaciji već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao da dovede do drugih aktivnosti

Izviđanje – Prikupljanje informacija o identitetu žrtve

(P) Priprema

- Pečovanje ranjivosti aseta
- Obaviti rutinsku inspekciju i kontrolu
- Održavati apdejtovanje Antivirus/EDR aplikacija
- Kreirati segmentaciju mreže
- Praćenje logova mrežnog saobraćaja izmeđumrežnih segmenata
- Uključiti obavještajnu prijetnju
- Obavljati rutinsku inspekciju i bekapovanja aseta
- Sprovoditi *phishing* simulacije
- Sprovoditi bezbjednosne treninge sa korisnicima
- Sprovoditi Response training- Trening za pravovremeni odgovor na prijetnju (PBC)
- Minimalizacija količine povjerljivih podataka koja je dostupna za eksterne partije

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Mrežni saobraćaj koji može da otkrije probing (proces ispitivanja ili testiranja sistema)
 - b. Analiza Web metadata artefakata kao što su korisnički agenti HTTPS/S polja
 - Istražite i obrišite sve alertove povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Skeniranje relevantnih artefakata kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Otkrivanje izvora i puta napada
- Identifikovati neobuhvaćene kritične asete

(E) Uklanjanje

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Poništite sve kompromitovane lozinke
- Inspekcija svih aseta i aktivnosti korisnika za IOC sa profilom napada
- Inspekcija bekapa za IOC konzistentnosti sa profilom napada prije oporavka sistema
- Ažuriranje ranjivosti aseta

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Vratite pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Izvršite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novododate potpise prijetnji
- Izbjegavajte otvaranje e-pošte i priloga nepoznatih pošiljalaca
- Izbjegavajte otvaranje priloga e-pošte od pošiljalaca koji obično ne uključuju priloge
- Obratite pažnju na neobično ponašanje koje ispoljavaju stranke od povjerenja
- Ne zaboravite da podatke i događaje ne treba posmatrati u izolaciji već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao da dovede do drugih aktivnosti

Command and Control – Protokol aplikativnog sloja

(P) Priprema

- Pečovanje ranjivosti aseta
- Obaviti rutinsku inspekciju i kontrolu
- Održavati apdejtovanje Antivirus/EDR aplikacija
- Kreirati segmentaciju mreže
- Praćenje logova mrežnog saobraćaja izmeđumrežnih segmenata
- Uključiti obavještajnu prijetnju
- Obavljati rutinsku inspekciju i bekapovanja aseta
- Sprovoditi *phishing* simulacije
- Sprovoditi bezbjednosne treninge sa korisnicima
- Sprovoditi Response training- Trening za pravovremeni odgovor na prijetnju (PBC)
- Implementacija signature-based mrežnih detekcija upada i preventivnih sistema

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Novoformirane mrežne konekcije koje su poslone ili primljene od nepoznatih hostova
 - b. Mrežni procesi koji nemaju normalnu mrežnu komunikaciju ili procesi koji nisu prije detektovani u mreži
- Istražite i obrišite sve alertove povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
- Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Skeniranje relevantnih artefakata kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Otkrivanje izvora i puta napada
- Identifikovati neobuhvaćene kritične asete

(E) Uklanjanje

- Zatvorite vektor napada primjenom gore navedenih koraka Pripreme(P)
- Izvršite skeniranje krajnjih tačaka/AV na pogođenim sistemima
- Poništite sve kompromitovane lozinke
- Inspekcija svih aseta i aktivnosti korisnika za IOC sa profilom napada
- Inspekcija bekapa za IOC konzistentnosti sa profilom napada prije oporavka sistema
- Ažuriranje ranjivosti aseta

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Obnoviti obuhvaćene sisteme do zadnjeg clean backupa

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Izvršite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novododate potpise prijetnji
- Izbjegavajte otvaranje e-pošte i priloga nepoznatih pošiljalaca
- Izbjegavajte otvaranje priloga e-pošte od pošiljalaca koji obično ne uključuju priloge
- Obratite pažnju na neobično ponašanje koje ispoljavaju stranke od povjerenja
- Ne zaboravite da podatke i događaje ne treba posmatrati u izolaciji već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao da dovede do drugih aktivnosti

Istrajnost - Event triggerovana egzekucija

(P) Priprema

- Pečovanje ranjivosti aseta
- Obaviti rutinsku inspekciju i kontrolu
- Održavati apdejtovanje Antivirus/EDR aplikacija
- Kreirati segmentaciju mreže
- Praćenje logova mrežnog saobraćaja između mrežnih segmenata
- Uključiti obavještajnu prijetnju
- Obavljati rutinsku inspekciju i bekapovanja aseta
- Sprovoditi *phishing* simulacije
- Sprovoditi bezbjednosne treninge sa korisnicima
- Sprovoditi Response training- Trening za pravovremeni odgovor na prijetnju (PBC)

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Sumnjivu konfiguraciju na lokalnom sistemu kao što su novi kreirani fajlovi ili WMI objekti, modifikovani ključevi ili neprepoznate DLL aktivnosti
 - b. Kreiranje i modifikovanje cloud-based funkcija i workflow-ova za monitoring servisa
 - c. Nestandardni protokoli i mrežni protok
 - Istražite i obrišite sve alertove povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Izdajte ojačanje perimetra za poznate lokacije aktera prijetnji
- Skeniranje relevantnih artefakata kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Otkrivanje izvora i puta napada
- Identifikovati neobuhvaćene kritične asete

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor napada primjenjujući pripremljene korake koji su označeni u pripremljenoj fazi
- Provoditi skeniranje endpoint i anti virus uređaja na targetiranim sistemima
- Resetovanje svih kompromitovanih passworda
- Inspekcija svih aseta i aktivnosti korisnika za IOC sa profilom napada
- Analiza ranjivosti path aseta

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO - Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO - Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Obnoviti obuhvaćene sisteme do zadnjeg clean backupa

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Izvršite rutinske mjere sajber higijene
- Angažujte eksterne pružitelje usluga sajber bezbjednosti i stručnjake za odgovor na incidente
- Sprovedite promjene politike radi smanjenja budućeg rizika
- Koristite novododate potpise prijetnji
- Izbjegavajte otvaranje e-pošte i priloga nepoznatih pošiljalaca
- Izbjegavajte otvaranje priloga e-pošte od pošiljalaca koji obično ne uključuju priloge
- Obratite pažnju na neobično ponašanje koje ispoljavaju stranke od povjerenja
- Ne zaboravite da podatke i događaje ne treba posmatrati u izolaciji već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao da dovede do drugih aktivnosti

Eskalacija privilegija – Boot i logon skripte

(P) Priprema

- Pečovanje ranjivosti aseta
- Obaviti rutinsku inspekciju i kontrolu
- Održavati apdejtovanje Antivirus/EDR aplikacija
- Kreirati segmentaciju mreže
- Praćenje logova mrežnog saobraćaja između mrežnih segmenata
- Uključiti obavještajnu prijetnju
- Obavljati rutinsku inspekciju i bekapovanja aseta
- Sprovoditi bezbjednosne treninge sa korisnicima
- Sprovoditi Response training- Trening za pravovremeni odgovor na prijetnju (PBC)
- Ograničiti pristup logon skriptama, pristup dati samo administratorima

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Neovlaštene promjene za aktivne direktorije startup skripti
 - b. Egzekucija logon skripti sa neobičnih naloga ili u neobično vrijeme
 - c. Novi fajlovi, skripte ili ključevi koji pokreću automatski boot up ili logon
- Istražite i obrišite sve alertove povezana sa pogodnim sredstvima ili računima
- Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Ustanoviti perimetar za poznate lokacije prijetnji
- Skeniranje relevantnih artefakata kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Otkrivanje izvora i puta napada
- Zaštita nezaraženih kritičnih aseta

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor napada primjenjujući pripremne korake koji su označeni u priprema fazi
- Provoditi skeniranje endpoint i anti virus uređaja na targetiranim sistemima
- Resetovanje svih kompromitovanih passworda
- Inspekcija svih aseta i aktivnosti korisnika za IOC sa profilom napada
- Analiza ranjivosti path aseta
- Ažurirajte ranjivosti aseta

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Obnoviti obuhvaćene sisteme do zadnjeg clean backupa

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno obavljanje provjere bezbjednosti i održavanje sajber higijene
- Uključiti eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere sajber bezbjednosti
- Implementirati promjene u polisama da se smanji budući rizik
- Primjeniti najnovije bezbjednosne potpise
- Ne zaboravite da podatke i događaje ne treba posmatrati u izolaciji već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao da dovede do drugih aktivnosti

Inicijalni pristup – Replikacija kroz prenosne medije

(P) Priprema

- Pečovanje ranjivosti aseta
- Obaviti rutinsku inspekciju i kontrolu
- Održavati apdejtovanje Antivirus/EDR aplikacija
- Kreirati segmentaciju mreže
- Praćenje logovi mrežnog saobraćaja između mrežnih segmenata
- Uključiti obavještajnu prijetnju
- Sprovoditi *phishing* simulacije
- Obavljati rutinsku inspekciju i bekapovanja aseta
- Sprovoditi bezbjednosne treninge sa korisnicima
- Sprovoditi trening kako pravovremeno reagovati (PBC)
- Uključiti Attack surface reduction pravila za blokiranje neprovjerenih/neovlaštenih egzekjutivnih fajlova
- Isključiti autoran ukoliko je nepotrebno

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Novokonstruisane *drive letters* ili *mount points* za prenosivu medije
 - b. Neočekivane ili novokonstruisane fajlove na prenosivim medijima
 - c. Egzekjutivne procese koji originalno potiču sa prenosivih medija
 - Istražite i obrišite sve alertove povezana sa pogodnim sredstvima ili računima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Ustanoviti perimetar za poznate lokacije prijetnji
- Skeniranje relevantnih artefakata kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Otkrivanje izvora i puta napada
- Zaštita nezaraženih kritičnih aseta

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor napada primjenjujući pripremljene korake koji su označeni u pripremljenoj fazi
- Provoditi skeniranje endpoint i anti virus uređaja na targetiranim sistemima
- Resetovanje svih kompromitovanih passworda
- Inspekcija svih aseta i aktivnosti korisnika za IOC sa profilom napada
- Analiza ranjivosti path aseta
- Ažurirajte ranjivosti aseta

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Obnoviti obuhvaćene sisteme do zadnjeg clean backupa

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno obavljanje provjere bezbjednosti i održavanje sajber higijene
- Uključiti eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere sajber bezbjednosti
- Implementirati promjene u polisama da se smanji budući rizik
- Primjeniti najnovije bezbjednosne potpise
- Ograničiti korištenje USB uređaja i prenosivih uređaja u mrežnom sistemu

References:

<https://attack.mitre.org/datasources/DS0016/>
<https://attack.mitre.org/datasources/DS0022/>
<https://attack.mitre.org/datasources/DS0009/>
<https://attack.mitre.org/mitigations/M1040/>
<https://attack.mitre.org/mitigations/M1042/>
<https://attack.mitre.org/mitigations/M1034/>

Istrajanost – Raspoređeni task ili posao

(P) Priprema

- Pečovanje ranjivosti asea // Obaviti rutinsku inspekciju i kontrolu
- Održavati apdejtovanje Antivirus/EDR aplikacija
- Kreirati segmentaciju mreže // Praćenje logovi mrežnog saobraćaja između mrežnih segmenata // Uključiti obavještajnu prijetnju
- Obavljati rutinsku inspekciju i bekapovanja asea
- Konfigurisati podešavanja za zakazane taskove kako biste prisilili taskove da se izvode u kontekstu autentifikovanih računa umjesto da im se omogući pokretanje kao SISTEM.
- Ključ registra se nalazi: HKLM\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\Lsa\SubmitControl.
- The setting can be configured through GPO: Computer Configuration > [Policies] > Windows Settings > Security Settings > Local Policies > Security Options: Domain Controller: Allow server operators to schedule tasks, set to disabled
- Konfigurirajte opciju povećanje raspoređenog prioriteta da se dopusti samo administratorima da raspoređuju proiritetni proces. Ovo se može konfigurirati kroz: Computer Configuration > [Policies] > Windows Settings > Security Settings > Local Policies > User Rights Assignment: Increase scheduling priority
- Sprovoditi bezbjednosne treninge sa korisnicima
- Sprovoditi trening kako pravovremeno reagovati (PBC)

(I) Identifikacija

- Pratite aktivnosti:
 - a. Izvršene naredbe i argumenti i novokonstruisani kontejneri koji mogu zloupotrijebiti funkciju funkciju planiranja zadatka kako bi olakšali ponavljajuće izvršenje malicioznog koda
 - b. Novokonstruisani fajlovi i promjene napravljene na fajlovima koje mogu zloupotrijebiti zadatak funkcionalnog planiranja kako bi se olakšalo početno ili ponavljajuće izvršenje zlonamjernog koda
 - Istražiti i očistiti sve alertove povezane sa pogođenim asecima i nalozima
 - Grupe prijetnji kao što su Eart Lusca poznate su po tome da uspostavljaju prisustvo i postojanost koristeći sledeću komandu `schtasks /Create /SC ONLOGon/TN Windows UpdateCheck /TR "[filepath]"/ru`
 - Rutinski proveravati firewall, IDS, IPS i SIEM logove za detekciju sumnjivih aktivnosti

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Ustanoviti perimetar za poznate lokacije prijetnji
- Skeniranje relevantnih artefakata kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Otkrivanje izvora i puta napada
- Zaštita nezaraženih kritičnih asea

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Obnoviti obuhvaćene sisteme do zadnjeg clean backupa

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno obavljanje provjere bezbjednosti i održavanje sajber higijene
- Uključiti eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere sajber bezbjednosti
- Implementirati promjene u polisama da se smanji budući rizik
- Primjeniti najnovije bezbjednosne potpise
- Upamtiti da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao dovesti do drugih aktivnosti
- Kompleti alata poput okvira Powersploit sadrže powerup module koji se mogu koristiti istražiti sisteme za nedostatak dozvola u planiranim zadacima koji bi mogli koristiti za eskalaciju privilegija
- References:
 - <https://attack.mitre.org/datasources/DS0017/>
 - <https://attack.mitre.org/datasources/DS0032/>
 - <https://attack.mitre.org/mitigations/M1047/>
 - <https://attack.mitre.org/mitigations/M1028/>
 - <https://attack.mitre.org/mitigations/M1026/>
 - <https://attack.mitre.org/groups/G1006/>

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor napada primjenjujući pripremne korake koji su označeni u priprema fazi
- Provoditi skeniranje endpoint i anti virus uređaja na targetiranim sistemima
- Resetovanje svih kompromitovanih passworda
- Inspekcija svih asea i aktivnosti korisnika za IOC sa profilom napada
- Ažurirajte ranjivosti asea

Pristup kredencijalima – Sniffing mreža

(P) Priprema

- Pečovanje ranjivosti asea
- Obaviti rutinsku inspekciju i kontrolu
- Održavati apdejtovanje Antivirus/EDR aplikacija
- Kreirati segmentaciju mreže
- Praćenje logovi mrežnog saobraćaja između mrežnih segmenata
- Uključiti obavještajnu prijetnju
- Obavljati rutinsku inspekciju i backup asea
- Sprovoditi bezbjednosne treninge sa korisnicima
- Sprovoditi trening kako pravovremeno reagovati (PBC)
- Osigurati da sav mrežni (žičani i wireles) saobraćaj je pravilno enkriptovan. Koristiti najbolje prakse za protokole o autentifikaciju, kao što je Kerberos i osigurajte da je mrežni saobraćaj koji koristi kredencijale je zaštićen od SSL/TLS
- Koristiti multi faktor autentifikaciju kad god je moguće
- U korištenju cloud okruženja, osigurajte da se korisnicima ne dodijele dozvole za kreiranje i modifikovanje ogledala mrežnog saobraćaja osim ako to nije izričito potrebno

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Izvršene komande i argumenti za akcije koje pomažu u sniffing-u mrežnog saobraćaja za hvatanje informacija u okruženju, uključujući autentifikovani materijal proslijeđen mrežom
 - b. Novoizvršeni procesi koji mogu pomoći u sniffing-u mrežnog saobraćaja radi hvatanja infirmacija o mrežnom okruženju, uključujući autentifikacioni materijal proslijeđen mrežom
 - Istražite i obrišite sve alertove povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
 - Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Ustanoviti perimetar za poznate lokacije prijetnji
- Skeniranje relevantnih artefakata kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Otkrivanje izvora i puta napada
- Zaštita nezaraženih kritičnih asea

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor napada primjenjujući pripremne korake koji su označeni u pripreмноj fazi
- Provoditi skeniranje endpoint i anti virus uređaja na targetiranim sistemima
- Resetovanje svih kompromitovanih passworda
- Inspekcija svih asea i aktivnosti korisnika za IOC sa profilom napada
- Inspekcija svih aktivnosti asea i korisnika za IOC sa profilom napadača
- Ažurirajte ranjivosti asea

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Obnoviti obuhvaćene sisteme do zadnjeg clean backupa

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno obavljanje provjere bezbjednosti i održavanje sajber higijene
- Uključiti eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere sajber bezbjednosti
- Implementirati promjene u polisama da se smanji budući rizik
- Primjeniti najnovije bezbjednosne potpise
- Upamtiti da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao dovesti do drugih aktivnosti
- <https://attack.mitre.org/mitigations/M1041/>
- <https://attack.mitre.org/mitigations/M1032/>
- <https://attack.mitre.org/mitigations/M1018/>
- <https://attack.mitre.org/datasources/DS0017/>
- <https://attack.mitre.org/datasources/DS0009/>

Command and Control – Komunikacija kroz prenosive medije

(P) Priprema

- Pečovanje ranjivosti aseta
- Obaviti rutinsku inspekciju i kontrolu
- Održavati apdejtovanje Antivirus/EDR aplikacija
- Kreirati segmentaciju mreže
- Praćenje logova mrežnog saobraćaja između mrežnih segmenata
- Uključiti obavještajnu prijetnju
- Obavljati rutinsku inspekciju i backup aseta
- Sprovoditi bezbjednosne treninge sa korisnicima - Security awareness
- Sprovoditi trening kako pravovremeno reagovati (PBC)
- Isključiti autoran ukoliko je potrebno
- Podesiti polise za ograničenje korištenja prenosivih medija na organizacionom nivou

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Neočekivan pristup fajlovima na prenosivim medijima
 - b. Novoizvršeni procesi kad su prenovi mediji montirani
- Istražite i obrišite sve alertove povezana sa pogođenim sredstvima ili računima
- Rutinski provjerite evidencije zaštitnog zida, IDS-a, IPS-a i SIEM-a za bilo koju neobičnu aktivnost

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Oriještite se -> Odlučite -> Djelujte
- Ustanoviti perimetar za poznate lokacije prijetnji
- Skeniranje relevantnih artefakata kao što su IP adrese, korisnički agenti i zahtjevi
- Otkrivanje izvora i puta napada
- Zaštita nezaraženih kritičnih aseta
- Isključiti pristup internetu ako je aset pod sumnjom C2 komunikacije

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor napada primjenjujući pripremljene korake koji su označeni gore u pripremljenoj fazi
- Provoditi skeniranje endpoint i anti virus uređaja na targetiranim sistemima
- Resetovanje svih kompromitovanih passworda
- Inspekcija svih aseta i aktivnosti korisnika za IOC sa profilom napada
- Inspekcija svih aktivnosti aseta i korisnika za IOC sa profilom napadača
- Ažurirati ranjivosti aseta

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Adresirajte eventualnu kolateralnu štetu pregledom i procjenom izloženih tehnologija
- Riješite sve povezane bezbjednosne incidente
- Obnoviti obuhvaćene sisteme do zadnjeg clean backupa

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Redovno obavljanje provjere bezbjednosti i održavanje sajber higijene
- Uključiti eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere sajber bezbjednosti
- Implementirati promjene u polisama da se smanji budući rizik
- Primjeniti najnovije bezbjednosne potpise
- Upamtiti da podatke i događaje ne treba posmatrati izolovano već kao dio lanca ponašanja koji bi mogao dovesti do drugih aktivnosti

References:

- <https://attack.mitre.org/techniques/T1092/>
- <https://attack.mitre.org/mitigations/M1042/>
- <https://attack.mitre.org/mitigations/M1028/>
- <https://attack.mitre.org/datasources/DS0016/#Drive%20Access>
- <https://attack.mitre.org/datasources/DS0016/#Drive%20Creation>

Device Theft – Device Loss

(P) Priprema

- Ažurirati ranjivosti aseta
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Održavati ažurnu evidenciju elektronskih uređaja
- Postaviti tagove na asete u vlasništvu kompanije
- Koristiti enkripciju celokupnog diska
- Postaviti pravila za lozinke/pin kodove na uređajima
- Održavati mogućnost daljinskog brisanja podataka sa uređaja
- Biti upoznat sa zakonima ili ugovornim obavezama koje zahtevaju obaveštenje o gubitku podataka

(I) Identifikacija

- Nadgledajte za:
 - a. Prijava zaposlenih o krađi/gubitku uređaja

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Oriještite se -> Odlučite -> Djelujte
- Utvrditi:
 - a. Koji podaci su bili sačuvani na uređaju
 - b. Kako su podaci na uređaju zaštićeni
 - c. Koji udaljeni podaci i usluge su dostupni sa uređaja
 - Promeniti lozinke svih naloga koji su korišćeni na uređaju
 - Pregledati logove o neovlaštenoj aktivnosti sa ukradenog/izgubljenog uređaja ili naloga koji su sa njim povezani
 - Primjeniti mjere zaštite perimetra za poznate lokacije sa kojih dolaze pretnje

(E) Uklanjanje

- Izvršiti daljinsko brisanje podataka/sistema sa uređaja

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Obavijestiti treću stranu o gubitku podataka ako to u skladu sa pravilima
- Obavijestiti nadležne organe ukoliko je to u skladu sa pravilima
- Obratiti pažnju / Riješiti eventualnu kolateralnu štetu

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Mitigation M1027:
<https://attack.mitre.org/mitigations/M1027/>
 - MITRE ATT&CK Mitigation M1041:
<https://attack.mitre.org/mitigations/M1041/>

Initial Access – Drive By Compromise

(P) Priprema

- Redovno ažurirati pretraživače i ostale softvere
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da je Antivirusni / Endpoint Protection softver instaliran na svim radnim stanicama
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da beleže logove
- Evidentirati mrežni saobraćaj
- Postaviti proksi za web saobraćaj
- Koristiti Group Policy za upravljanje sigurnosnim postavkama pretraživača
- Staviti u upotrebu Windows Defender Exploit Guard ili druge alate za ublažavanje ranjivosti i eksploatacije

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neuobičajene DNS aktivnosti
 - b. Upozorenja Antivirusnog/Endpoint softvera
 - c. Upozorenja IDS/IPS sistema
 - d. Prijava korisnika o neočekivanom ponašanju uređaja
 - Istražiti i otklonite sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Oriještite se -> Odlučite -> Djelujte
- Primijeniti mjere zaštite perimetra za poznate lokacije sa kojih dolaze pretnje
- Sistemi za koje se vjeruju da su kompromitovani ukloniti sa mreže

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Ažurirati ranjivosti aleta
- Izvršiti antivirusna skeniranja pogođenog sistema
- Pregledati logove i mrežni saobraćaj kako biste identifikovali svaku povezanu zlonamjernu aktivnost

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Obratiti pažnju / Riješite eventualnu kolateralnu štetu
- Reset lozinke svih naloga koji se koriste na kompromitovanom sistemu
- Riješiti povezane sigurnosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
- MITRE ATT&CK Technique T1189:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1189/>

Initial Access – External Remote Services – Unauthorised VPN and VDI Access

(P) Priprema

- Redovno ažurirati pretraživače i ostale softvere
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da je Antivirusni / Endpoint Protection softver instaliran na svim radnim stanicama
- Onemogućiti pristup kompanijskim uređajima osobama koje nisu zaposlene u kompaniji
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da beleže logove
- Omogućiti obuke o sajber bezbednosti za zaposlene
- Koristiti višestruku autentifikaciju gde god je to moguće
- Osigurati da se uvedu odgovarajuća pravila za firewall za udaljene korisnike i odradi odgovarajuća segmentacija mreže
- Redovno proveravati pristup udaljenim sistemima

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Udaljeni pristup tokom neuobičajenih sati/dana
 - b. Udaljeni pristup sa neuobičajenih izvora (npr. geografskih lokacija, IP adresa)
 - c. Prekomjerne neuspjele pokušaje prijave
 - d. Upozorenja IDS/IPS sistema
 - e. Upozorenja Antivirusnog/Endpoint sistema
 - Istražiti i otklonite sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima
 - Kontaktirati korisnika na drugi način kako biste utvrdili verodostojnost uočene aktivnosti

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Inventar (popišite i procijenite)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Prevara | Uništavanje
- Posmatrajte -> Orijentišite se -> Odlučite -> Djelujte
- Primijeniti mjere zaštite perimetra za poznate lokacije sa kojih dolaze pretnje
- Blokirati pristup sistemima od strane kompromitovanog korisnika
- Zaključati naloge povezane sa kompromitovanim korisnikom
- Inspekcija svih potencijalno kompromitovanih sistema u potrazi za indikatorima kompromitacije (IOC - Indikator kompromitacije)

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Ažurirati ranjivosti aseta
- Izvršiti antivirusna skeniranja pogođenog sistema
- Pregledati logove i mrežni saobraćaj kako biste identifikovali svaku povezanu zlonamjernu aktivnost

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Obratiti pažnju / Riješite eventualnu kolateralnu štetu
- Riješiti povezane sigurnosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
- MITRE ATT&CK Technique T1133:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1133/>

Impact - Defacement

(P) Priprema

- Ažurirati ranjivosti aseta
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da bilježe logove
- Provjeriti da li serveri vrše redovan backup

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Nepredviđene promjene na web sajtovima
 - b. Neuobičajene poruke o greškama u logovima
 - c. Neuobičajeni uzorci mrežnog saobraćaja
 - d. Upozorenja IDS/IPS sistema
 - e. Upozorenja antivirusnih programa
 - Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Privremeno ukloniti oštećenu web stranicu
- Sprovesti primjenu perimetarskih mjera za poznate lokacije prijetnji

(E) Uklanjanje

- Pregledati logove kako biste utvrdili uzrok narušavanja bezbjednosti
- Izvršiti antivirusna skeniranja na pogođenim sistemima
- Pregledati web servere i druge sisteme radi pronalaženja dokaza o postojanju backdoor pristupa ili lateralnog kretanja
- Verifikovati integritet svih podataka kojima su napadači imali pristup
- Resetovati sve potencijalno kompromitovane lozinke
- Ažurirati ranjivosti aseta

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Obratiti pažnju / Riješite eventualnu kolateralnu štetu
- Riješiti povezane sigurnosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
- MITRE ATT&CK Technique T1491:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1491>

Impact – Inhibit System Recovery – Disabling Volume Shadow Service

(P) Priprema

- Ažurirati ranjivosti asea
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da bilježe logove
- Osigurati da je Antivirusni / Endpoint Protection softver instaliran na svim radnim stanicama
- Proveriti da li se važni podaci redovno rade backup
- Osigurati da se nalozi sa administrativnim privilegijama koriste samo kada je to neophodno

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Upozorenja Antivirusnog/Endpoint sistema
 - b. Logove vezane za promene ili onemogućavanje servisa za oporavak sistema
 - Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Ukloniti sa mreže sisteme za koje se veruje da su kompromitovani

(E) Uklanjanje

- Izvršiti skeniranje antivirusnim programima na pogođenim sistemima
- Pregledati logove kako biste utvrdili uzrok otkrivene aktivnosti
- Utvrditi da li su kompromitovani i drugi sistemi ili korisnički nalozi
- Provjeriti izmjenjene i obrisane fajlove na sistemu i dijeljenim mrežnim resursima
- Resetovati sve potencijalno kompromitovane lozinke
- Ažurirati ranjivosti asea

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Obratiti pažnju / Riješite eventualnu kolateralnu štetu
- Utvrditi osnovni uzrok probijanja sigurnosnih mijera
- Riješiti povezane sigurnosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1490:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1490/>

Defense Evasion – Disabling Security Software

(P) Priprema

- Ažurirati ranjivosti aleta
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da bilježe logove
- Osigurati da je Antivirusni / Endpoint Protection softver instaliran na svim radnim stanicama
- Osigurati da su serveri spojeni sa centralnom lokacijom i da bilježe logove
- Provjeriti da redovni korisnici nemaju prekomjerne permisije

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neuobičajene DNS aktivnosti
 - b. Upozorenja Antivirusnog/Endpoint softvera
 - c. Upozorenja IDS/IPS sistema
 - d. Neuobičajno odsustvo logova iz sigurnosnog softvera
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Primijeniti mjere zaštite perimetra za poznate lokacije sa kojih dolaze prijetnje
- Ukloniti sisteme za koje se vjeruje da su kompromitovani sa mreže

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Ažurirati ranjivosti aleta
- Izvršiti skeniranje antivirusnim programima na pogođenim sistemima
- Pregledati logove kako biste utvrdili da li je još neki sistem zaražen

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Obratiti pažnju / Riješite eventualnu kolateralnu štetu
- Utvrditi osnovni uzrok probijanja sigurnosnih mijera
- Riješiti povezane sigurnosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1562 Sub-technique 001:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1562/001/>

Defense Evasion – Install Root Certificate

(P) Priprema

- Ažurirati ranjivosti asea
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da bilježe logove
- Osigurati da je Antivirusni / Endpoint Protection softver instaliran na svim radnim stanicama
- Održavati listu poznatih ispravnih root certifikata
- Provjeriti prethodno instalirane root certifikate na novim uređajima

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neuobičajene DNS aktivnosti
 - b. Upozorenja Antivirusnog/Endpoint softvera
 - c. Upozorenja IDS/IPS sistema
 - d. Neuobičajno odsustvo logova iz sigurnosnog softvera
- Periodično provjeriti root certifikate na uređajima i utvrditi da li su se desile promjene
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim asetima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Sisteme za koje se vjeruje da su kompromitovani ukloniti sa mreže
- Provjeriti prisustvo root certifikata na ostalim sistemima

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Ažurirati ranjivosti asea
- Identifikovati porijeklo potencijalno zlonamjernog root certifikata
- Izvršiti skeniranje antivirusnim programima na pogođenim sistemima

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Obratiti pažnju / Riješite eventualnu kolateralnu štetu
- Utvrditi osnovni uzrok probijanja sigurnosnih mijera
- Riješiti povezane sigurnosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1553 Sub-technique 004:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1553/004/>

Credential Access - Password Spraying

(P) Priprema

- Ažurirati ranjivosti aseta
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da bilježe logove
- Osigurati da je Antivirusni / Endpoint Protection softver instaliran na svim radnim stanicama
- Podesiti segmentaciju mreže i firewall-ove da ograničite pristup sistemima i uslugama
- Koristiti višestruku autentifikaciju gde god je to moguće
- Uspostaviti i sprovesti politiku sigurnosti lozinki

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neuspjeli pokušaji prijave za podrazumijevana i česta korisnička imena
 - b. Neuspjeli pokušaji prijave za isti nalog na više sistema
 - c. Neuspjeli pokušaji prijave na više sistema sa istog izvora
 - Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim asetima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Sisteme za koje se vjeruje da su kompromitovani ukloniti sa mreže
- Pregledati logove da biste utvrdili da li je napadač uspješno prijavljen na bilo koji nalog
- Zaključati sve kompromitovane naloge
- Primjeniti mere zaštite perimetra za poznate lokacije sa kojih dolaze pretnje

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Resetovati pristupne podatke za sve kompromitovane naloge
- Pregledati sve potencijalno kompromitovane asete

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO - Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO - Recovery Time Objective)
- Obratiti pažnju / Riješite eventualnu kolateralnu štetu
- Riješiti povezane sigurnosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1110 Sub-technique 003:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1110/003/>
 - NIST Digital Identity Guidelines:
<https://pages.nist.gov/800-63-3/sp800-63-3.html>
 - Microsoft Password Guidance:
Microsoft_Password_Guidance-1.pdf

Collection – Email Collection – Cloud Email Compromise

(P) Priprema

- Osigurati da je klijentski softver potpuno ažuriran
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Potvrditi da su logovi i upozorenja omogućeni i konfigurisani
- Koristiti pravila pristupa na osnovu rizika
- Redovno obučavati i testirati zaposlene za prepoznavanje *phishing* napada
- Upoznati se sa sigurnosnim mogućnostima koje su vam na raspolaganju u okviru vaše kompanije
- Redovno generisati izvještaje o prijavljivanju i vršiti njihov pregled
- Zabraniti upotrebu lozinki koje sadrže ime vaše kompanije ili imena proizvoda ako je to moguće
- Koristiti usluge treće strane za nadzor nad curenjem podataka

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neuobičajene aktivnosti prijavljivanja
 - b. Promjene pravila o prosljeđivanju email-ova
 - c. Onemogućavanje sigurnosnih funkcija
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijehtacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Pregledati logove kako biste utvrdili da li je napadač uspješno pristupio drugim nalogima
- Zaključati sve kompromitovane naloge
- Primijeniti mjere zaštite perimetra za poznate lokacije sa kojih dolaze prijetnje

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Resetovati pristupne podatke za sve kompromitovane naloge
- Pregledati sve potencijalno kompromitovane asete

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Obratiti pažnju / Riješite eventualnu kolateralnu štetu
- Riješiti povezane sigurnosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1114:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1114/>

Persistence - BITS Jobs

(P) Priprema

- Ažurirati ranjivosti aseta
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da je Antivirusni / Endpoint
- Protection softver instaliran na svim radnim stanicama
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da bilježe logove
- Bilježiti mrežni saobraćaj

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neuobičajene DNS aktivnosti
 - b. Upozorenja Antivirusnog/Endpoint softvera
 - c. Upozorenja IDS sistema
 - d. Iniciranje novih BITS radnji
 - Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogodnim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Primijeniti mjere zaštite perimetra za poznate lokacije sa kojih dolaze prijetnje
- Pregledati sumnjive BITS radnje
- Zaključati sve potencijalno kompromitovane naloge
- Sistemi za koje se sumnja da imaju malware ukloniti sa mreže

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Ažurirati ranjivosti aseta
- Izvršiti skeniranje antivirusnim programima na pogođenim sistemima
- Pregledati logove da biste utvrdili da li su drugi sistemi pogođeni
- Provjeriti da li postoji još procesa koji se pokreću iznova i ukloniti ih

(O) Oporavak

- Vratite se na tačku oporavka (RPO – Recovery Point Objective) unutar vremena za oporavak (RTO – Recovery Time Objective)
- Obratiti pažnju / Riješite eventualnu kolateralnu štetu
- Istražiti kako su BITS procesi kreirani
- Riješiti povezane sigurnosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1197:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1197/>

Persistence – Pre-OS Boot

(P) Priprema

- Ažurirati ranjivosti aseta
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da je Antivirusni / Endpoint Protection softver instaliran na svim radnim stanicama
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da bilježe logove
- Postaviti BIOS ili UEFI lozinke na relevantne resurse
- Koristiti TPM tehnologiju i pouzdan boot proces
- Osigurati lokalne administratorske naloge
- Evidentirati sve promjene na boot zapisima, BIOS-u i EFI-ju
- Napraviti rezervne kopije particije bootloadera

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Sumnjive promjene na boot fajlovima
 - b. Neuobičajene DNS aktivnosti
 - c. Upozorenja Antivirusnog/Endpoint softvera
 - d. Upozorenja IDS/IPS sistema
 - Odraditi provjeru boot fajlova, konfiguracionih fajlova i firmware fajlove sa verifikovanim ispravnim fajlovima
 - Odraditi provjeru integriteta za pre-OS boot mehanizme
 - Koristiti provjere diska, forenzičke alate i podatke iz drajvera uređaja kako biste identifikovali nepravilnosti
 - Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Primijeniti mjere zaštite perimetra za poznate lokacije sa kojih dolaze prijetnje
- Ukloniti pogođeni sistem sa mreže
- Provjeriti integritet boot fajlova na svim asetima koji su rizični
- Provjeriti mrežne logove radi sumnjivog izlaznog saobraćaja

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Ažurirati ranjivosti aseta
- Kreirati forenzičke rezervne kopije pogođenih sistema
- Zamijeniti firmware i boot fajlove iz rezervnih kopija ili pouzdanih izvora
- Izvršiti skeniranje antivirusnim programima na pogođenim sistemima

(O) Oporavak

- Vratiti se na tačku oporavka RPO unutar vremenskog okvira oporavka RTO
- Obratiti pažnju / Riješiti eventualnu kolateralnu štetu
- Otkriti korijen problema, nastanka incidenta
- Riješiti povezane sigurnosne incidente
- Vratiti pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost

- Reference:
- MITRE ATT&CK Technique T1542:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1542/>

Privilege Escalation – Group Policy Modification

(P) Priprema

- Ažurirati ranjivosti asea
- Izvršiti redovne inspekcije kontrole/oružja
- Osigurati da su radne stanice spojene sa centralnom lokacijom i da bilježe logove
- Periodično provjeravati dozvole za Group Policy Object (GPO) putem revizije
- Koristiti WMI i filtriranje sigurnosnih grupa kako biste ograničili na koje sisteme i korisnike će se primjenjivati GPO-ovi

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neuobičajene DNS aktivnosti
 - b. Upozorenja Antivirusnog/Endpoint softvera
 - c. Upozorenja IDS/IPS sistema
 - d. Kreiranje, brisanje ili izmjena GPO-a
 - e. Kreiranje zakazanih zadataka i servisa
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogodnim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Primijeniti mjere zaštite perimetra za poznate lokacije sa kojih dolaze prijetnje
- Ukloniti pogođeni sistem sa mreže
- Provjeriti integritet boot fajlova na svim asetima koji su rizični
- Provjeriti mrežne logove radi sumnjivog izlaznog saobraćaja

(E) Uklanjanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Ažurirati ranjivosti asea
- Kreirati forenzičke rezervne kopije pogođenih sistema
- Izvršiti skeniranje antivirusnim programima na pogođenim sistemima
- Odraditi reviziju Group Policy pravila i permisija

(O) Oporavak

- Vratiti se na tačku oporavka RPO unutar vremenskog okvira oporavka RTO
- Obratiti pažnju / Riješiti eventualnu kolateralnu štetu
- Otkriti korijen problema, nastanka incidenta
- Riješiti povezane sigurnosne incidente
- Vratiti pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1484 Sub- technique 001: <https://attack.mitre.org/techniques/T1484/001/>

Uticaj - Podaci enkriptovani za uticaj - Ransomware

(P) Priprema

- Ispraviti ranjivosti asea
- Izvršiti redovne inspekcije kontrola/oružja
- Potvrditi da su rezervne kopije bez zlonamjernog softvera
- Uspostaviti mogućnost plaćanja otkupnina sa kriptovalutom
- Prikupiti ključeve za dešifrovanje različitih varijanti ransomware-a
- Potvrditi pokriće osiguranja za sajber bezbjednost
- Sprovesti simulacije ransomware napada
- Sprovesti simulacije *phishing* napada
- Sprovesti obuku korisnika o bezbjednosti
- Sprovesti obuku za odgovor u slučaju napada (PBC)
- Pregledati dijeljenje fajlova radi otkrivanja labavih/otvorenih privilegija
- Održavati ažuriranja antivirusnog/EDR softvera
- Kreirati segmentaciju mreže
- Logovati saobraćaj između segmenata mreže
- Uključiti obavještajne informacije o prijetnjama
- Uključiti tehnologiju obmane
- Izvršiti redovne inspekcije rezervnih kopija asea
- Potvrditi ispravno funkcionisanje

(I) Identifikacija

- Pratiti:
 - a. Poruke/obaveštenja o ransomware-u
 - b. Neobične ekstenzije fajlova ili zlonamjerne ekstenzije
 - c. Prijave korisnika o oštećenim ili nečitljivim fajlovima
 - d. E-mejlove sa sumnjivim priložima
 - e. Neobičan DNS saobraćaj
 - f. Brzo preimenovanje fajlova
 - g. Skokovi u korištenju CPU-a na sistemima za dijeljenje fajlova
 - h. Neobični izvršni binarni fajlovi
 - i. Anomalne mrežne veze na računarima
 - j. Odbijanja firewall-a na poznatim portovima za dijeljenje fajlova
 - k. Mrežne veze ka poznatim C2 (Command and Control) i exploit kit lokacijama
 - l. Korišćenje TOR ili I2P mreže
- 2. Istražiti i ukloniti SVA upozorenja mogućeg ransomware-a:
 - a. IDS/IPS (sistem za otkrivanje i sprečavanje napada)
 - b. Antivirusni/EDR softver
 - c. Obavještajne informacije o pretnjama
 - d. Tehnologija obmane

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Locirati i izolovati aseete odgovorne za enkripciju fajlova
- Izolovati pogođene sisteme za dijeljenje fajlova
- Zatvoriti vektor napada
- Ojačati sisteme za dijeljenje fajlova koji nisu pogođeni
- Ojačati kritične resurse koji nisu pogođeni
- Uspostaviti kontrolu pristupa za poznate lokacije prijetnji
- Implementirati EDR (Endpoint Detection and Response) agente za otkrivanje i uklanjanje štetnih procesa

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Ažurirati ranjivosti asea
- Ponovno kreirati pogođene resurse
- Inspekcija svih asea u potrazi za IOC (Indicators of Compromise) koji su u skladu s profilom napada
- Pregled korisničke aktivnosti u potrazi za IOC koji su u skladu s profilom napada
- Pregled rezervnih kopija u potrazi za IOC koji su PRIOR za oporavka sistema
- Implementirati novo dobijene potpise prijetnji

(O) Oporavak

- Vratiti se na tačku oporavka RPO unutar vremenskog okvira oporavka RTO
- Obratiti pažnju / Riješiti eventualnu kolateralnu štetu
- Riješiti povezane sigurnosne incidente
- Vratiti pogođene sisteme na njihovu posljednju čistu rezervnu kopiju

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Izbjegavati otvaranje e-mejllova i priloga od nepoznatih pošiljalaca
- Izbjegavati otvaranje e-mejl priloga od pošiljaoca koji obično ne šalju priloge
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1486:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1486/>
 - Plaćanje otkupnina se ne preporučuje, ali trebalo bi biti dostupno kao mogućnost za izvršne direktore u slučaju potrebe (vidjeti Priprema #4 i #6).

Početni pristup - Iskorištavanje resursa preduzeća - Napadi na SIM kartice mobilnih uređaja

(P) Priprema

- Dajte prednost korištenju aplikacija za autentifikaciju umjesto SMS poruka
- Kreirajte snažan PIN ili lozinku za nalog
- Koristite poseban broj za račune visoke vrijednosti
- a. Alternativa: Koristite besplatan Google Voice broj
 - Koristite menadžer lozinki
 - Nikada ne čuvajte lozinke, metode plaćanja itd. u pregledaču na telefonu
 - Pripremite rezervne komunikacijske mogućnosti kako biste brže reagovali na kompromis
- a. Hangouts, GVoice, Skype, Line itd.
 - Sprovodite obuku korisnika o svesti o bezbjednosti
 - Sprovodite obuku za reagovanje na incidente (PBC)

(I) Identifikacija

- Pratiti:
 - a. Neobjašnjiv, dugotrajan gubitak mobilne usluge
 - b. Neočekivani pozivi korisničke službe koji kažu: "Žao nam je, izgubili smo vezu..."
 - c. Upozorenja o promjenama lozinke/autentifikacije na vašim nalogima
 - d. Upozorenja na vašem telefonu da li pokušavate da se prijavite sa adrese <Grad>, <Država>?

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Odmah obavijestite svog mobilnog operatera
- Objasnite situaciju:
 - a. "Ja sam osoba od visoke vrijednosti i moj broj telefona je prebačen na novu SIM karticu prije otprilike 3 sata, kojom ja ne upravljam..."
 - Zatražite da se broj potpuno onemogući:
 - a. "Pošto je ovo aktualna situacija, molim vas da odmah uklonite moj broj telefona sa te SIM kartice, što znači da niko ne može primiti pozive ili poruke na moj broj..."
 - Zatražite da se vaš broj vrati na vašu SIM karticu:
 - a. Ovo može biti teže nego onemogućavanje broja
 - Zabilježite ime/broj zaposlenog i datume
 - Zabilježite sve brojeve slučaja ili podrške
 - Zatražite da se sačuvaju svi zapisi o vašem IMEI broju
 - Promijenite sve lozinke sa pouzdanog uređaja koji nije kompromitovan:
 - a. Prvo promijenite lozinke za važnije e-mail naloge
 - b. Prioritet: od najvrijednijeg do najmanje vrijednog.
 - c. Dokumentujte vaše radnje kako ih sprovodite, uključujući vreme i snimke ekrana

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatražite od svog mobilnog operatera da blokira sve pokušaje zamijene SIM kartica tokom jedne nedjelje
- Pogledajte dodatne korake u "Obuzdavanje/Kontaminiranje".

(O) Oporavak

- Zadržite pravnu pomoć i savjetovanje
- Kontaktirajte odgovarajuće agencije za sprovođenje zakona
- Kontaktirajte pogođene poslovne partnere
- a. Pratite savjete svog pravnog savjetnika
 - Angažujte usluge stručnjaka za bezbjednost
 - Ponovo preuzmite kontrolu nad kompromitovanim nalogom
- a. Svaki pružalac usluga će biti drugačiji
- b. Zabilježite datume, vrijeme, imena i korake koje preduzimate

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
 - Budite svjesni svih opcija za dvofaktornu autentifikaciju prilikom postavljanja novih naloga, onemogućavajući sve slabije opcije zasnovane na SMS porukama
 - Budite svesni da je ranjivost povezana sa vašim mobilnim operaterom i da imate ograničenu kontrolu nad tim
 - a. Fokusirajte se na ono što možete kontrolisati
 - b. Primijenite odbranu u dubini i kompartmentalizaciju vaših naloga
- Reference:
 1. MITRE ATT&CK Technique T1451:
 - <https://attack.mitre.org/techniques/T1451/>

Pristup podacima za pristup - Spearphishing - Phishing

(P) Priprema

- Popraviti ranjivosti sistema
- Redovno vršiti inspekcije kontrola/oružja
- Redovno sprovoditi obuke o prepoznavanju i zaštiti od *phishinga*
- Sprovoditi simulacije *phishing* napada
- Voditi evidenciju o mrežnom saobraćaju
- Voditi evidenciju dolaznih i odlaznih e-mailova
- Ustanoviti mehanizam za prijavljivanje sumnjivih e-mailova od strane korisnika
- Uključiti obavještajne podatke o prijetnjama

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neuobičajene DNS aktivnosti
 - b. E-mailove sa sumnjivim priložima
 - c. Više identičnih e-mailova poslatih sa nepoznatih izvora
 - d. E-mailove poslate sa domenima koji sadrže greške u kucanju
 - e. E-mailove koji ne prolaze SPF i/ili DKIM provjere
 - Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Implementirati zaštitu perimetra za poznate lokacije prijetnji
- Zaključati ili resetovati lozinku pogođenih korisnika ukoliko su njihovi podaci za prijavu otkriveni

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Ažurirati ranjivosti aseta
- Pregledati sve priloge koji su uključeni u e-mailove
- Izvršiti skeniranje krajnjih tačaka/antivirus skeniranje na sistemima pogođenih korisnika
- Pregledati logove kako biste identifikovali druge pogođene korisnike

(O) Oporavak

- Provjeriti da li su promijenjeni svi kompromitovani podaci za prijavu
- Vratiti ili ponovo kreirati sisteme sa prisustvom malvera
- Staviti na crnu listu izvore phishing e-mailova
 - a. Pojedinačne adrese pošiljalaca e-mailova
 - b. Cijeli domen pošiljaoca, ako je potrebno
 - Riješiti posljedice štete

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1566:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1566/>

Izvlačenje podataka - Automatizovano izvlačenje - Krađa podataka

(P) Priprema

- Popraviti ranjivosti sistema
- Redovno vršiti inspekcije kontrola/oružja
- Osigurati da je instaliran antivirus/endpoint zaštita na radnim stanicama
- Pružiti obuku o bezbjednosti zaposlenima kako bi bili svjesni bezbjednosnih rizika

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neuobičajene DNS aktivnosti
 - b. Neobičnu aktivnost fajl sistema
 - c. Neobičnu mrežnu aktivnost
 - d. Upozorenja antivirus/endpoint sistema
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Implementirati zaštitu perimetra za poznate lokacije prijetnji
- Privremeno ukloniti pogođene sisteme sa mreže

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Popraviti ranjivosti sistema
- Izvršiti skeniranje krajnjih tačaka/antivirus skeniranje na sistemima pogođenih korisnika

(O) Oporavak

- Identifikovati vrstu malvera koji je korišten
- Utvrditi koje podatke su možda prenijeli
- Provjeriti da li su promijenjene sve kompromitovane akreditacije
- Vratiti ili ponovo kreirati sisteme sa prisustvom malvera
- Skenirati druge sisteme i logove za poznate indikatore kompromitacije.
- Blokirati IP adrese povezane sa malverom na perimetru firewall-a

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
- MITRE ATT&CK Technique T1020:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1020/>

Lateralni pokret - Zaobići Hash

(P) Priprema

- Popraviti ranjivosti sistema
 - Redovno vršiti inspekcije kontrola/oružja
 - Osigurati da je instaliran antivirus/endpoint zaštita na radnim stanicama
 - Osigurati da serveri i radne stanice bilježe logove na centralnoj lokaciji.
 - Mrežna segmentacija i firewall-ovi mogu pomoći u smanjenju uticaja
 - Onemogućiti NTLM autentifikaciju gdje je moguće
- a. SMB
 - b. HTTP
 - c. SMTP

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neobičnu aktivnost korisnika
 - b. Neočekivane prijave korištenjem NTLM autentifikacije
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Implementirati zaštitu perimetra za poznate lokacije prijetnji
- Blokirati naloge za koje se sumnja da su kompromitovani
- Sistemi za koje se vjeruje da imaju malver trebaju biti uklonjeni sa mreže

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Popraviti ranjivosti sistema
- Izvršiti skeniranje krajnjih tačaka/antivirus skeniranje na sistemima pogođenih korisnika
- Pregledati logove kako bi se identifikovali drugi potencijalni slučajevi "pass the hash"

(O) Oporavak

- Vratiti se na RPO (Recovery Point Objective) unutar RTO (Recovery Time Objective)
- Riješiti eventualnu prateću štetu
- Promijeniti lozinke svih potencijalno kompromitovanih naloga
- Utvrditi niz događaja koji su doveli do incidenta "pass the hash"
- Riješiti sve povezane bezbjednosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
- MITRE ATT&CK Technique T1550 Sub-technique 002:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1550/002/>

Upornost - Kreirajte nalog - Backdoor korisnički nalozi

(P) Priprema

- Popraviti ranjivosti sistema
- Redovno vršiti inspekcije kontrola/oružja
- Osigurati da je instaliran antivirus/endpoint zaštita na radnim stanicama
- Osigurati da serveri i radne stanice bilježe logove na centralnoj lokaciji
- Provjeriti da li bezbjednosni softver generiše upozorenja kada se kreiraju privilegovani nalozi
- Ukloniti neaktivne/neiskorištene naloze

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neobičnu DNS aktivnost
 - b. Kreiranje privilegovanih naloga
 - c. Neočekivane promjene dozvola za naloze
 - Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima
 - Pregledati logove aktivnosti novokreiranog naloga i naloga koji je korišćen za njegovo kreiranje
 - Kontaktirati korisnike izvan opsega komunikacije kako biste se informisali o novom nalogu

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Implementirati zaštitu perimetra za poznate lokacije prijetnji
- Blokirati naloze za koje se sumnja da su kompromitovani
- Sistemi za koje se vjeruje da imaju malver trebaju biti uklonjeni sa mreže

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Popraviti ranjivosti sistema
- Izvršiti skeniranje krajnjih tačaka/antivirus skeniranje na sistemima pogođenih korisnika
- Potvrditi da su uklonjeni svi dodatni mehanizmi za trajno prisustvo

(O) Oporavak

- Vratiti se na RPO (Recovery Point Objective) unutar RTO (Recovery Time Objective)
- Riješiti eventualnu prateću štetu
- Ukoliko napadač stekne pristup kao Domain Admin, resetovati lozinku korisničkog naloga "krbtgt"

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITER ATT&CK Technique T1136:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1136/>

Početni pristup - Pouzdani odnos - Pristup dobavljača infrastrukturi

(P) Priprema

- Popraviti ranjivosti sistema
- Redovno vršiti inspekcije kontrola/oružja
- Održavati listu dobavljača sa pristupom sistemima ili mreži.
- Verifikovati da dobavljači imaju pristup samo neophodnim sistemima i mrežama
- Izolovati sisteme koji su dostupni dobavljačima od ostatka mreže koliko je moguće
- Redovno auditovati pristup dobavljača mreži i sistemskim nalozima
- Zahtijevati od dobavljača da koriste multifaktorsku autentifikaciju gdje je to moguće
- Osigurati da svi sistemi i mrežni uređaji bilježi logove na centralnoj lokaciji

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Pristup dobavljača tokom neobičnih sati/dana
 - b. Pristup dobavljača sa neobičnih izvora (npr. geografske lokacije, IP adrese, itd.)
 - c. Pokušaji dobavljačkih naloga da pristupe drugim sistemima/mrežama
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima
- Redovno pregledati aktivnosti dobavljača

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Implementirati zaštitu perimetra za poznate lokacije prijetnji
- Blokirati pristup od strane kompromitovanog dobavljača
- Zaključati naloge povezane sa kompromitovanim dobavljačem
- Informisati dobavljača o detektovanoj aktivnosti
- Inspektovati sve potencijalno kompromitovane sisteme kako bi se identifikovali indikatori kompromitacije (IOC)

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvoriti vektor (metoda ili put kojim se izvodi napad na računarski sistem) napada
- Izvršiti skeniranje krajnjih tačaka/antivirus skeniranje na sistemima pogođenih korisnika
- Pregledati logove kako bi se utvrdio obim neovlaštene aktivnosti

(O) Oporavak

- Vratiti se na RPO (Recovery Point Objective) unutar RTO (Recovery Time Objective)
- Riješiti eventualnu prateću štetu
- Resetovati lozinke za naloge dobavljača
- Vratiti neophodan pristup dobavljačima kada je sigurno

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1199:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1199/>

Postojanost - Proširenja pretraživača - Zlonamjerna proširenja pretraživača

(P) Priprema

- Popraviti ranjivosti sistema
- Redovno vršiti inspekcije kontrola/oružja
- Osigurati da je instaliran antivirus/endpoint zaštita na radnim stanicama
- Osigurati da radne stanice bilježe logove na centralnoj lokaciji
- Bilježiti mrežni saobraćaj
- Koristiti Group Policy za dozvolu samo odobrenih ekstenzija pregledača

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neobičnu DNS aktivnost
 - b. Upozorenja antivirus/endpoint sistema
 - c. Upozorenja IDS/IPS sistema
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Identifikovati zlonamjernu ekstenziju
- Implementirati zaštitu perimetra za poznate lokacije prijetnji
- Ukloniti pogođeni sistem sa mreže ako je potrebno

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvoriti vektor napada
- Popraviti ranjivosti sistema
- Provjeriti sistem za druge zlonamerne/nedozvoljene ekstenzije
- Ukloniti zlonamjernu ekstenziju sa sistema
- Izvršiti antivirus skeniranje pogođenog sistema

(O) Oporavak

- Vratiti se na RPO (Recovery Point Objective) unutar RTO (Recovery Time Objective)
- Riješiti eventualnu prateću štetu
- Utvrditi kako i zašto je ekstenzija instalirana
- Riješiti sve povezane bezbjednosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
- MITRE ATT&CK Technique T1176:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1176/>

Money Mule prevare - Prevara izvršnog direktora

(P) Priprema

- Redovno vršiti inspekcije kontrola/oružja
- Redovno sprovoditi obuke o prepoznavanju *phishing* napada
- Sprovoditi simulacije *phishing* napada
- Uspostaviti procedure za proveru finansijskih transakcija putem drugog kanala komunikacije
- Bilježiti dolazne i odlazne e-mail poruke
- Uspostaviti metodu za korisnike da prijave sumnjive e-mail poruke

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. E-mail poruke sa sumnjivim priložima
 - b. Višestruke identične e-mail poruke poslate sa nepoznatih izvora
 - c. E-mail poruke poslate sa domenima sa greškama u kucanju
 - d. E-mail poruke koje ne prolaze SPF i/ili DKIM provjere
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Implementirati zaštitu perimetra za poznate lokacije prijetnji
- Pregledati logove e-maila kako bi se identifikovali drugi pogođeni korisnici
- Pregledati relevantne finansijske transakcije

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Kontaktirajte finansijske institucije kako biste zaustavili/poništili transakcije

(O) Oporavak

- Dodajte izvore *phishing* e-mail poruka na crnu listu
 - a. Individualne adrese pošiljaoca e-maila
 - b. Cijeli domen pošiljaoca, ako je to prikladno
- 2. Prijavite incident odgovarajućem organu za sprovođenje zakona

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
 - MITRE ATT&CK Technique T1566:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1566/>

Postojanost - Web Shells

(P) Priprema

- Popraviti ranjivosti sistema.
- Redovno vršiti inspekcije kontrola/oružja
- Osigurati da serveri bilježe logove na centralnoj lokaciji
- Onemogućiti izvršavanje skripti u direktorijumima gde nije potrebno
- Verifikovati da veb aplikacije na serveru ne rade sa prekomjernim privilegijama
- Koristiti AppArmor, SELinux ili druge mitige gde je to prikladno

(I) Identifikacija

- Pratiti aktivnosti:
 - a. Neobične poruke o greškama u logovima
 - b. Neobične obrasce web saobraćaja
 - c. Neočekivane promjene u osnovnim direktorijumima web sajtova
 - d. Upozorenja IPS/IDS sistema
 - e. Upozorenja antivirus sistema
- Istražiti i otkloniti sva upozorenja povezana sa pogođenim resursima

(Z) Obuzdavanje/Kontrola

- Evidentirati (Popisivanje i procjena)
- Otkrivanje | Odbijanje | Ometanje | Oštećenje | Obmanjivanje | Uništavanje
- Posmatranje -> Orijentacija -> Odlučivanje -> Djelovanje
- Implementirati zaštitu perimetra za poznate lokacije prijetnji
- Pregledati web logove kako bi se identifikovali slučajevi pristupa web shell-u
- Implementirati zaštitu perimetra za poznate lokacije pretnji

(E) Iskorjenjivanje/Uništavanje

- Zatvoriti vektor napada
- Popraviti ranjivosti sistema
- Skenirati veb servere u potrazi za drugim instancama web shell-ova
- Utvrditi kako je web shell postavljen na sistem.
- Resetovati sve potencijalno kompromitovane lozinke.
- Pregledati logove svih sistema koje je napadač mogao da pristupi
- Skenirati pogođene sisteme antivirus/endpoint softverom

(O) Oporavak

- Vratiti se na Recovery Point Objective (RPO) unutar Recovery Time Objective (RTO)
- Riješiti eventualnu prateću štetu
- Utvrditi osnovni uzrok incidenata
- Riješiti sve povezane bezbjednosne incidente

(L) Lekcije/Mogućnosti

- Vršiti rutinsku provjeru sajber higijene
- Angažovati eksterne stručnjake za odgovor na incidente i provajdere usluga za sajber bezbjednost
- Reference:
- MITRE ATT&CK Technique T1505 Sub-technique 003:
<https://attack.mitre.org/techniques/T1505/003/>

